

Asia: VN/6434/2019

## **Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi energian alkuperätakuista**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta kommentoida hallituksen esitystä ja lausuu seuraavaa.

Vaikutukset Energiaviraston toimintaan:

Hallituksen esityksen mukaan ”sääntelyn laajentumisen myötä Energiaviraston tehtävien määrä lisääntyisi, kun alkuperätakuulain valvonta tulisi ulottaa sähkön myyjien, käyttäjien ja tuottajien lisäksi kaasun, mukaan lukien vety, sekä lämmön ja jäähdytyksen myyjiin, käyttäjiin ja tuottajiin. Sääntelyn laajentumisen myötä Energiaviraston valvottavana olisi kaksi rekisterinpitäjää nykyisen yhden sijasta.” Energiavirasto katsoo, että HE:ssä esitetyt Energiavirastolle osoitetut resurssit esitettyjen tehtävien hoitamiseen ovat oikein mitoitettuja.

Lakiehdotukset:

Valtioneuvoston asetuksen 1357/2003 päivittäminen

Hallituksen esitykseen sisältyvän lakiesityksen useissa pykälissä säädös, jonka mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin kyseisen pykälän sisällöstä. Monet näistä pykälistä ovat tärkeitä järjestelmän toimivuuden kannalta. Energiavirasto katsoo lain toimeenpanon

kannalta olevan tärkeää, että valtioneuvoston asetuksen päivitystyö saadaan valmiiksi hyvissä ajoin ennen lain voimaantuloa.

Säännöskohtaiset perustelut:

#### 19 § Velvollisuus ilmoittaa sähkön alkuperä

Hallituksen esityksen 19 §:ssä säädetään velvollisuudesta ilmoittaa sähkön alkuperä. 19 §:n mukaan mm. sähkönmyyjän on ilmoitettava laskuissa kunkin energialähteen osuus loppukäyttäjän sähkönmyyntisopimuksen mukaisesti ostamasta sähköstä tuotetasolla. Vastaavia velvoitteita ei ole asetettu kaasun tai lämmön ja jäähdytyksen myyjille. Energiavirasto katsoo, että kaasun sekä lämmön ja jäähdytyksen käyttäjät joutuvat eriarvoiseen asemaan sähkönkäyttäjien kanssa, mikäli ilmoitusvelvollisuutta ei laajenneta myös kaasun sekä lämmön ja jäähdytyksen myyjiin.

#### 22 § Rekisterinpitäjän tehtävät (2 ja 3 momentti):

Hallituksen esityksen 22 §:ssä säädetään rekisteripitäjien tehtävistä. 22 § 2 momentin mukaan sähkön sekä kaasun alkuperätakuiden rekisterinpitäjä voi hankkia tehtävän järjestämiseksi tarvittavat palvelut osittain tai kokonaan sopimuskumppaninaan toimivalta palveluntuottajalta. 22 § 3 momentin mukaan lämmön ja jäähdytyksen rekisterinpitäjä voi hankkia tehtävän järjestämiseksi tarvittavat tietojärjestelmäpalvelut osittain tai kokonaan sopimuskumppaninaan toimivalta palveluntuottajalta. Ehdotuksessa on rajattu rekisterinpitäjien mahdollisuudet palvelun toteuttamisen osalta toisistaan poikkeavalla tavalla. Hallituksen esityksessä eroja on perusteltu siten, että ehdotettu tapa organisoida rekisterinpitäjän tehtävät järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan tai järjestelmävastaavan siirtoverkonhaltijan kokonaan omistamaan tytäryhtiöön mahdollistaisi tarvittaessa toimintojen pitämisen erillään järjestelmävastaavien muista toiminnoista, mikä voisi vahvistaa myös maksujen läpinäkyvyyttä. Sähkön ja kaasun rekisterinpitäjille ehdotetaan subdelegointimahdollisuutta niiden kokonaan omistamiin tytäryhtiöihin, koska tämä katsotaan tarpeelliseksi erityisosaamisen ja resurssien turvaamiseksi. Lämmön ja jäähdytyksen rekisterinpitäjänä toimisi puolestaan viranomainen, jonka kohdalla samanlaisia perusteita rekisterinpitäjyyden siirtämiseen eteenpäin ei ole.

Energiavirasto katsoo, että perusteluista tulisi selkeästi käydä ilmi, miksi rekisterinpitäjien osalta eriäviin ratkaisuihin on tältä osin päädytty. Vaikka sinänsä esityksessä mainitut syyt pitäisivätkin paikkaansa, ei niitä voida viraston mielestä lähtökohtaisesti pitää sellaisina syinä, jotka osoittaisivat lähestymistapojen eroavaisuudet perustelluiksi. Energiavirastolla on mm. lähtökohtaisesti samankaltaisia resursseihin liittyviä haasteita rekisterinpitäjän toimintojen järjestämiseksi, kuin Fingridillä ja Gasgridillä.

Energiavirasto katsoo, että mikäli sille annetaan rekisterinpitäjän tehtäväkokonaisuus lämmön ja jäähdytyksen osalta, sillä tulee olla mahdollisuus hankkia rekisteri ja siihen liittyvät palvelut mahdollisimman joustavasti, sillä valmiita rekisterituotteita, jotka ovat useiden EU jäsenvaltioiden käytössä on jo olemassa. Kokonaan uuden rekisterituotteen rakentaminen ei olisi Energiaviraston näkemyksen mukaan mielekästä, erityisesti kun otetaan huomioon se, että kyseisten alkuperätakuiden kysyntää on hyvin vaikea arvioida etukäteen.

### 30 § Valvontaviranomaisen vahvistamat ehdot ja menetelmät

Hallituksen esityksen 30 §:ssä säädetään valvontaviranomaisen vahvistamista ehdoista ja menetelmistä. 30 § mukaan valvontaviranomaisen on vahvistettava sähkön sekä kaasun alkuperätakuiden rekisterinpitäjien noudatettavaksi pykälässä mainitut palvelujen ehdot ja palvelujen hinnoittelua koskevat menetelmät ennen niiden käyttöönottamista. 30 §:ssä ei mainita lämmön ja jäähdytyksen alkuperätakuiden rekisterinpitäjän palvelujen ehtoja. Energiavirasto katsoo, että 30 §:n perusteella on epäselvää, tuleeko Energiaviraston antaa ehdoista ja menetelmistä määräys, laatia palvelusopimus vai onko käytössä jokin muu tapa. Asiaa olisi hyvä selkiyttää Hallituksen esityksen lopulliseen versioon.

### 36 § muutoksenhaku valvontaviranomaisen päätökseen

Hallituksen esitysluonnoksessa on esitetty myös Energiaviraston päätöksien osalta otettavaksi käyttöön pakollisena ensi vaiheessa oikaisuvaatimusmenettelyä ennen varsinaisen valituskelpoisen hallintopäätöksen antamista. Energiavirasto toteaa, ettei se katso kyseisen välivaiheen tuovan mitään lisäarvoa prosessiin vaan ainoastaan kasvattaa viraston virkamiesten työtaakkaa sen joutuessa käsittelemään samoja asioita useampaan kertaan.

Viranomaisena Energiaviraston päätökset ovat lähtökohtaisesti hyvin harkittuja ja perusteltuja (mistä osoituksena useat hallintotuomioistuinten vahvistamat päätökset) ja ennen niiden antamista asianosaisille varataan riittävät mahdollisuudet toimittaa omat selvityksensä asiassa. Energiavirasto katsoo siten, että on erittäin epätodennäköistä, että tällaisen lisävaiheen kautta asioissa lähtökohtaisesti ilmenisi sellaisia seikkoja, jotka tulisivat muuttamaan viraston antamia päätöksiä joltakin osin.

Energiavirasto ei siten katso tarpeelliseksi muuttaa valitsevaa muutoksenhakupolkua ehdotetulla tavalla vaan pitää nykykäytäntöä kaikilta osin riittävänä ja perusteltuna.

Nurmi Simo  
Energiavirasto

Suni Mervi  
Energiavirasto